

Jose Ramon Beloki

«Oraindik ez da aski preziatu AHTrekin lortutakoa»

Legazpi, 1947. Hedabideetan eta administrazio politiko lanetan aritua. Espainiako Kongresuko diputatu izan da azken bi legealdietan EAJren izenean. Ez da berriz aurkeztuko: “Erabaki bat hartu dut oraingoz, Madrilera ez joatea” esan digu, politikan segitzearen asmoz galdeturik.

MIKEL ASURMENDI

Argazkiak: Dani Blanco

Ez zara Espainiako Kongresurako aurkezten berriz ere. Arrazoa?

Bizitza profesionalean ez dut sekula lan berean zortzi urteko epea gainditu. Gipuzkoako Diputazioan zortzi urtez egon nintzen, gabinete buru lehenik eta gero diputatu. “Orain, bizitza laboralean amaitzeaz zaudela ez duzu lege hori bete?” galdetu diot nire buruari.

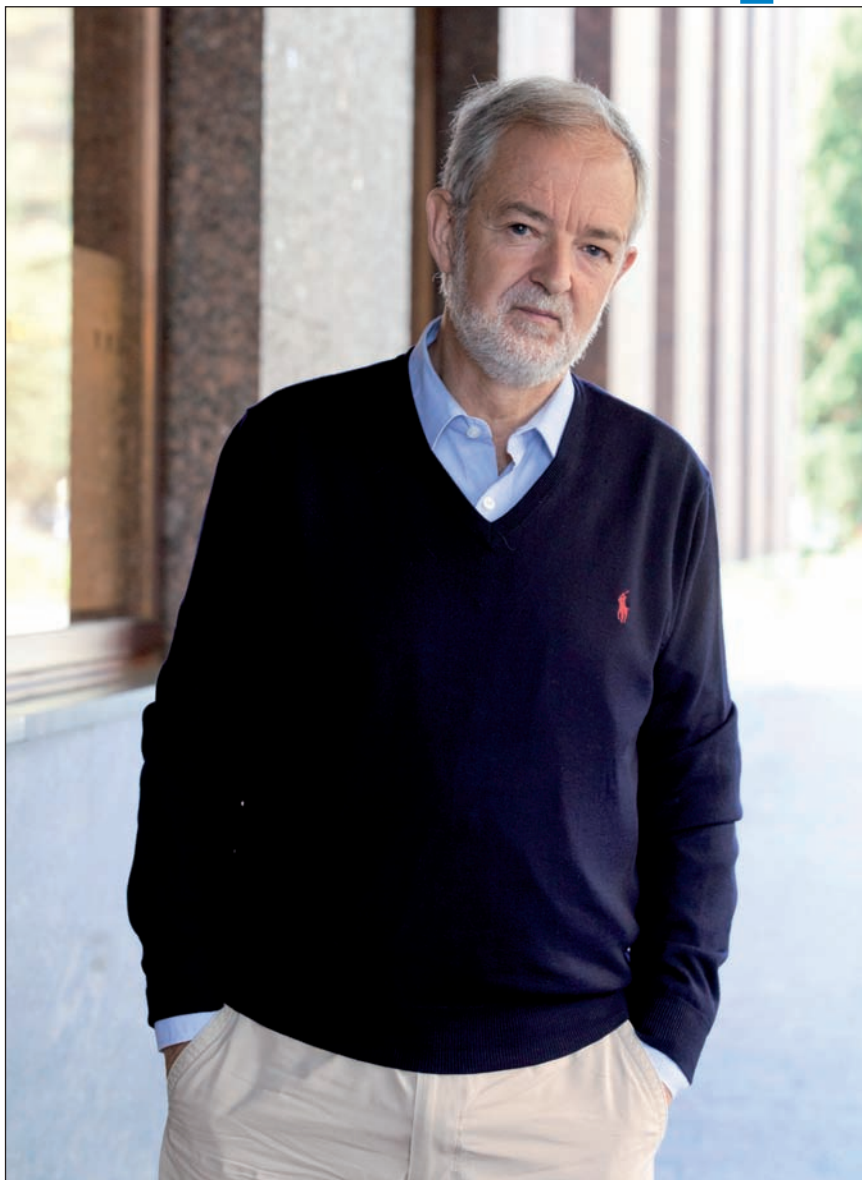
Badakizu, beti espekulatzen da...

Ez dago besterik. Hautagai izateko alderdiak “prest zaude aurkezteko?” galdetzen dizu. Nire kasuan, eskualdeko buru Joseba Egibarrek deitu eta “uzteko erabakia hartuta daukat” esan nion. Harritu zen, bestela pentsatzen baitzuen. Azaldu nizkion nire arrazoiak. Arrazoi absoluturik ez dago noski, edo gutxitan.

Zein da Madrilgo esperientziaren balantzea?

Pertsonalki oso aberasgarria izan da. Kontestuz aldatzea oso aberasgarria da nornahirentzat. Kontestuz aldatu eta lan berrietara joaten zarenean aberasten zara. Praktikan ikusi dut hori. Ofizio berria ikasi behar izan nuen, ez bainintzen parlamentaria ordurarte izan. Politikaren ofizioa ezagutzen nuen, Gipuzkoako Diputazioan, baina ez hori zehazki. Madril oso gutxi ezagutzen dut, eta Madrilgo politika are gutxiago orduko hartan. Zortzi urte hauetan politika zer den ezagutu dut, zer jende dagoen politikan, jendearen arteko harremanak nolakoak diren. Ofizioa ikasi dut, ez parlamentari bezala soilik, politika barrutik ezagutu ahal izan dut, Kongresuaren barruko eraketa zehazkiago zein den. Joan nintzenean baino askoz gehiago dakit.

Kazetari aritu ondoren politikari bihurtu zinen. Nola ikusten dituzu hedabideak politikariaren

ikuspuntutik, nola politika kazetari senetik?

Joko bat egiten dut horretan, kontentzimenduz egin ere, eta da: politikarien artean komunikabideak defendatu ditut, eta komunikabideen artean politikariak. Biak ala biak dira beharrezkoak. Askotan, komunikabide zenbaitek “politika nik egingo dut” eta politikari batzuek “komunikabideak nik maneiatzen ditut” nahi izaten dute. Nik ez bata ez bestea defendatu dut. Oreka behar da, eta hori ez dago une onean. Uneon oreka une txarra dagoenez, bai politikariak bai komunikabideak oso irudi txarra hartzen ari dira. Balorazioetan oso baxu dabilta biak, bakoitzak bestearena behar adina ez duelako errespetatzen.

Badugu zer ikasia ofizio hauetan ari garenek.

Bai. Politikariak, ez dut zalantzarik esateko, komunikazioaren auzi hau ez du behar bezala lantzen. Iruditzen zaio bestea zor zaiola. Alegia: “Nik edozein gauza esaten dut nahi dudana bezala, eta nolana, eta kazetariak jakin behar du titular ona egiten. Areago, neuk idatziko nukeen testua baino hobeto idatzi behar du kazetariak”. Ez, ez, hori politikariaren egitekoa da, komunikazioa bere egitekoa da. Komunikabideak egingo du berea. Eta bestalde, noski, komunikabideei esan behar zaie, ez jartzeko politikarien ahotan eurek esan nahi dutena. Ez idatzi informaziorik gabe eta aurreiritziekin, alegia.

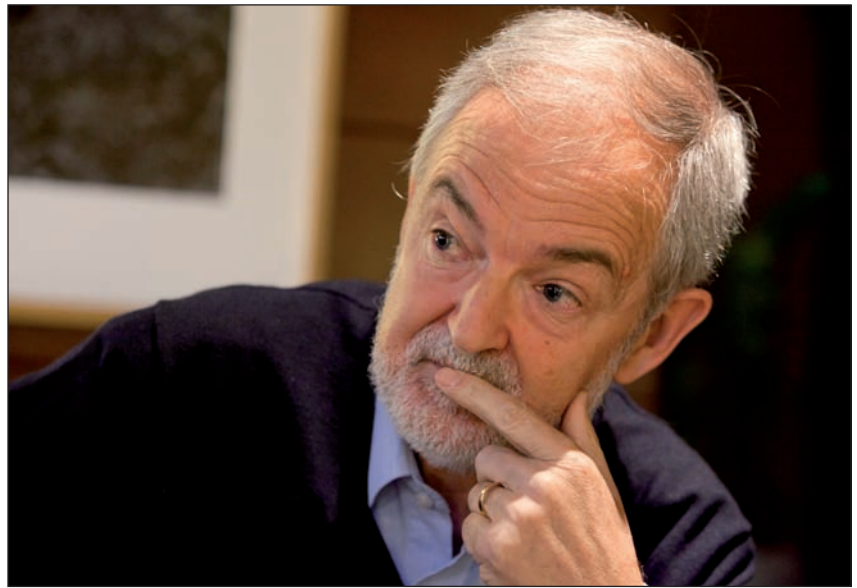
Bi legealdi eman dituzu Kongresuan. Egiguzu zortzi urteko balantzea.

Tolosako Babarruna

Hoberenak soilik aukeratzeko ditugu

943 650 253
www.tolosakobabarruna.com

“Orain arte ezker abertzalearentzat inkoherentea Madrilerara joatea zen. Orain, zer nahi dute? Burua zuritu. Ikusiko dugu zer den koherente edo inkoherentea izatea”.

Zapatero presidentea bizi izan duen aldi bera ezagutu dut. Madrilerara iritsi eta inpresio hau hartu nuen: presidentea zela presidentea izatea pentsatzen ez zuena [Zapatero], aldiz, oposizioan zegoena [Rajoy], burutik sekula ez zitzaion pasa ez zela presidentea izango. Horrek desoreka sortu zuen. Beraz, lehenengo lau urteak hori egonkortzeko behar izan ziren, finkatzeko, bien aldetatik. Zapatero aingerutxo bat bezala heldu zen eta errealtateak pixkanaka zera erakutsi zion: “Aizu, presidentea zara”. Presidentea zara, kontestu batean, politikaren indar harremanen munduan. Izan ere, batzuetan, bazirudien mundu berri bat inbentatzera zihoala. Adibidez, Espainiako Ejertzittoa Irakeko gerratik atera zuenean. Jende askok “honek dena konponduko du” esaten zuen. Baina agintea, agintea da. Zure agintea ez dago mundu honetatik aparte. Bera ere errealmora etorri zen. Bigarren agintaldian, krisia etorri zen, ametsetan inondik ere pentsatu ez zuena, eta oro har, inork ere ez. Bere programan langabezia desagertuko zela idatzita zegoen, pentsa.

PP, aldiz, nola ikusi duzu?

Aznar joan berria zen, eta guretzat, adibidez, ematen zuen mundua aldatzera zihoala. Rajoy iritsi zen, alderdian arazo pila zeukan, ikaragarriak. Beraz, bere mundua gober-

natzen hasi behar izan zuen, oposizio modu bat aurkitzen. Nik ohore bat daukat: Zapaterok galdu zuen lehen bozketa Kongresuan, neuk presentatutako mozio batengatik. Mozioa AHTr buruzkoa zen. Guk, IU, CiU eta abarrek boto horiek bagenituen, eta lehenengo aldiz lortu genuen PPK botoa guri ematea. Orduan, PP gehi besteok irabazi genion Zapaterori. Hau da, PP pixkanaka etorri da joko parlamentario normalizatura, hain normalizatua, ulertzeko diot, zortzi urteren ondoren berak gobernatuko duela berriz ere.

“Gauza bat da bake prozesua, eta beste bat, kontestu horretan errealtate sozio-politiko ekonomikoak exijitzen digun berregituratze sendoa Estatuko administrazioan eta ekonomian”

Artean, zein izan da EAJren esperimentzia edota ekarpena?

Lehen legealdian egokitzea oso gogorra izan zen. Akordatu Ibarretxe lehendakaria Kongresura joan zela, eta zer-nolako erantzuna eman zioten. Aznarren agintaldia pasa

arren, PSOEek jarrera onik ere ez zuela ohartu ginen. Ondoren etorri zen EAJ Eusko Jaurlaritzatik botatzea, PSOEek eta PPk bat eginda. Gu haserre ginen noski, baina talde bezala lortu genuen berregokitzea, gure egoera finkatzea. Eta hasi ginen esan bezala, PPrekin bozketa bat irabazten eta ezker-eskuin mugitzen, gurea lortzeko.

PSOEekin akordioak lortu dituzue, krisi ekonomikoak "behartuta" nolabait.

Bai, baina gurekin bezala, akordioak beste batzuekin egin zitzakeen. Berak boto batzuk behar zituen, eta jaso zitzakeen CiUrenak edota ERCrenak. Baina geuk lortu dugu hori, talde parlamentario baten abilitatea da hori. Zu baldintzatzen zaituen kontestuan zure rola aurkitzea.

Horrek ekarri zuen, esaterako, Kontzertu Ekonomikoaren blindatzea.

Bai, besteak beste. Niretzat oraindik ez da aski preziatu AHTrekin lortutakoa. Zapatorekin moldatze berezi batera iritsi ginen. Ez da bakarrik AHT egingo duzun edo ez, baizik eta Eusko Jaurlaritzari AHTren parte handia egiten uztea. AHT Kontzertu Ekonomikoaren xedapen baten arabera egingo du Gobernuak. Hori egin izan ez balitz, nik zalantza handiak ditut Gipuzkoako AHT egingo ote zen. Egingo zen Burgostik Bilbora, Gasteizen barrena, baina Gipuzkoako adarra... Gainera, hori gure eskumenaren erabilera bermatzea da, Kontzertu Ekonomikoa ez baita gauza erretorikoa.

AHT aipatua: Gipuzkoan sektore asko kontra dauka.

Bai. Baina hori beste debate bat da.

Baina, zuk nola ikusten duzu auzi hori?

Nik ikusten dut, gizarte guztietan izan direla eta badaudela abiadura handiko trenaren kontrakoak beti. Kongresuan ikusi dut, Kataluniako edota nornahiko guztiek "hori nire etxean egin dezaten guzkar" eskatzen. Nik ez nuen guztiek eskatzen zuten hori buruan, aitzitik, AHT nahi ez izateak nire buruarengan gehiago pentsarazi dit beste ezerk baino. Izan ere, Kongresuko eztabaidan Mediterraneoako edo Atlantikoko korridorea aukeratzekoa zen. Europa eta Estatuak konektatu beharra dago Pirinioen alde bate-tik. Beti hala izan da. Ezin baituzu

"Nik eginahalak egin nituen Bilduri ez uzteko Gipuzkoako Diputazioa. Nire jarrera pertsonala da, mila motibo tarteko, gipuzkoarrentzat interesgarria zelako beste gobernu bat izatea"

mendi puntetatik korridore zabala egin, ertzetatik baizik. *Norteko ferrokarrila* ere hala egin zen. Beraz, zer zentzu dauka beti konexio bide izan direnak AHTren konexio bidea ez izatea?

ETAren osteko aroa heldu da. Horrek Estatuaren marko sozio-politikoaren birmoldatze beharra ekarriko al du?

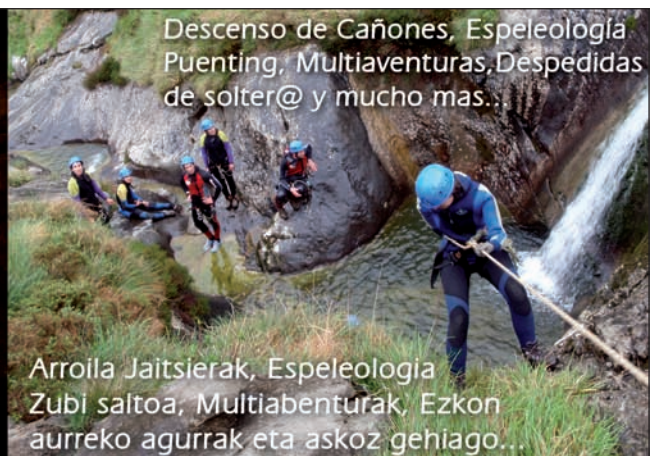
Bai, baina ez bake prozesuarengatik, bestela, behar delako baizik. Ez dezagun pentsa, gauzak atzekoz aurrera jarrita konpontzen direnik. Aspalditik daukagu hoti aztertua EAJn, -eta PP eta PSOEko diputatuekin ere bai- eta nik beti defendatu dut birmoldaketa ezinbestekoa dela, gusta ala ez gusta. Kontua da nola egiten den, egin baitaiteke zu gabe, edo zure iritziarekin kontra edo zure iritziarekin kontatuz eta adostutako kontestu batean. Gauza bat da bake prozesua, eta beste bat, kontestu horretan errealitate sozio-politiko ekonomikoak exijitzen digun berregituratze sendoa Estatuko administrazioan eta ekonomian. Hori da datorren legealdiko zeregina.

Amaiur Espainiako Gorteetan izango da. Iñaki Antiguedad hautagaiak neurrian parte hartuko dutela adierazi digu orriotan. Areago, euren kasuan inkoherentea litzatekeela orain, eguneroko politikan normaltasunez jardutea...

Inkoherentzia handiagorik egiten ez badute, ongi doaz. Nik apustu egiten dizut inkoherentzia handiak egingo dituztela, han eta hemen. Ez dakit zer den neurrian parte-hartzea. Astelehenetan bai, eta asteazkenean ez, goizean bai, arratsaldean ez.

(...)

Kontua da parlamentari izan edo ez, lan egin edo ez. Ez dago besterik. Beste gauza bat da parlamentari izan eta lan ez egin, lan mugatua egin soldata kobratuz. Bakoitzak

“Ikusiko dugu azaroaren 20an ERCrekin zer gertatzen den”

EAJren hegemonia zalantzan dago.

Aizu, guk hegemonia prekariora eduki dugu, adibidez, badirudi EAJ egon dela Gipuzkoako Diputazioan bakarrik gobernatzeko. Hegemonia Bilduk daukana da. Gure hegemonia neurri batekoa izan da, gizartearen erdian izan gara, eta une diferenteetan batzuekin eta besteekin gobernatu dugu. Orain, arau demokratikoetan kokatzen ari gara guztiok. Zer gertatuko den ondoren? Ez dakit.

(...)

Nik atentzio handiz segitu dut Katalunian gertatua. Duela zortzi urte, Kongresura iristean, ERCren gorakada izugarria izan zen, ETArekin izandako tratua tarteko. ERC independentista zen, bere erara, gaurko Bilduren erara, nolabait, konparagarriak dira biak. Ikusiko dugu azaroaren 20an ERCrekin zer gertatzen den. Noski, gobernatzeko ez duzunean, ametsak eta asmoak handiak dira, baina etorri eguneroko politikara eta asmatu ezazu ametsa errealitate bihurtzen. Hori da ikusteko dagoena. Baliteke Bilduk asmatzea, eta EAJk ez asmatzea. Tira, nire aurreikuspena alderantzizkoa da. Baina, gertatzen dena gertatzen dela ere, bakoitzak hauxe jakin behar du: jendea ez dela zure atzetik etorriko, zuk joan behar duzula haren atzetik. Alderdi guztiek ikasi behar dute eguneroko jendearen borondatea bereganatu behar dutela, eta jendearen borondatea egunez egun aldatuz doala, borondateak aldakorrak direla. Hori ez dakienak amets egingo du eta azkenik munduak albo-ratuko du.

Abertzaleen arteko akordioa nola ikusten duzu?

Logikoa ikusten dut. PSOEek eta PPK badute akordio bat. Madrilen hori bizi izan dut, zuk zerbaitekin ukitzen duzu eta haiekin ados jartzen dira zuri ezetz esateko. Zergatik? Gauzak ez daudelako normalizatuak, eta abertzaleok egoera hori normalizatu beharko genuke. Eta hori da egoera, eta ez da ametsik egin behar ere. Begira PP eta PSOE nola dabilten Madrilen. Gauza hauek bere errealitatean kokatu behar dira. Alegia, abertzaleok garbi eduki behar dugu Euskadi dela euskaldunon aberria? Hori emandakotzat eman behar da, ezta? Subiranista denak garela, alegia. Gero, hori nola gorpuzten den? Mundua ez da norberak buruan duena, mundua kanpoan dagoen hori da.

ikusiko behar du zer egin nahi duen. Badago gauzak justifikatzeko modu asko, baina horrek ez nau kezkatzen, haiek jakingo dute.

Alegia, eurek diotenez, hainbat lege ez dira aprobatu gabe geratuko haiek Madrilen ez daudelako adibidez.

Hori baino ez badute egiten...

Ezkor zara.

Izan ere, orain arte inkoherentea Madrileren joatea zen. Orain, zer nahi dute? Burua zuritu. Ikusiko dugu zer den koherente edo inkoherentea izatea.

Zalantzati zaude. Bilduren efektua izan da lehenik, orain Amaier dator.

Gauza bat gaizki egin da: gauza asko lotu zaie behar ez ziren gauzei, zenbat gauza baldintzatu dira... Zu legalizatuko zaitugu, baldin eta... Hor daude lege antiterroristaren akordioa edo espetxe politika. Hau da, zuk gizarteratze lana egin behar

duzu ETA egon ala ez. Batzuei gustatzen zaie dena nahasian eramatea, niri ez. Nik ez dut ETAk indarkeria utzi behar izatea ni demokrata izateko, ETAk tiro eman dionari nire babesa emateko ez dut horren beharrik izan. Demokraziak bere legeak ditu eta zuk ezin dituzu baldintzatu. Badatoz gure esparrura, politikara, ikusiko dugu duela lau –edo zortzi edo hamabi– urte defendatzen zutena defendatzen segitzen duten edo ez.

Baina, Bildu, adibidez, ez da soilik ezker abertzalea.

Nik esan ohi dut alderdirik gabeko jende baten bilgunea dela batetik, eta bestetik jenderik gabeko alderdi bat dela.

Dena dela, EAJk jipioia hartu zuen Bilduren aldean Gipuzkoako hauteskundeetan, EAJren porrota izan zen nolabait.

Jipioia hauteskundeetan emaitzen

ondorengo kudeaketan izan zen, ez hainbeste hauteskundeetan. Izan ere, demokrazian botoa zuk kudeatu behar duzu. Nire alderdiak tratua egin izan balu PSOErekin edo PPrekin eta Bildu kendu izan balu, hori ere demokratikoa izango zen. Halere, ez dakit denak ados egongo ziratekeen horretan. Gestio demokratikoa egin da eta egoera horretara eraman gaitu, ados. EAJren emaitza txarrak baino botoen kudeaketak ez dela behar zuena izan uste dut, eta “porrot” antzeko batera eraman duela zuk diozun bezala. Nik horrela sentitzen dut...

Horretan ez duzu bat egin alderdiarekin.

Nik eginahalak egin nituen Bilduri ez uzteko Gipuzkoako Diputazioa. Nire jarrera pertsonala da, mila motibo tarteko, gipuzkoarrentzat interesgarria zelako beste gobernu bat izatea. ■

